

Тараба В. С.
*аспірант,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-483-5-23>

ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МОДЕЛІ ВІДКРИТОГО БАНКІНГУ В УКРАЇНІ

Впровадження відкритого банкінгу (open banking) в Україні на основі європейської моделі (платіжні директиви PSD2 та PSD3), що передбачає значні зміни в доступності даних, процесі обміну ними та процесі взаємодії учасників на ринку, та появу нових надавачів платіжних послуг (AISP, ASPSP, PISP) заплановано на серпень 2025 року [1], при цьому підготовчі роботи вже давно ведуться зацікавленими сторонами (в першу чергу регулятором та банківськими установами). Крім того, не слід забувати що open banking є не унікальним європейським чи українським досвідом, а загальним трендом розвитку сучасних фінансових технологій [2].

Хоча API активно використовуються українськими банками (зокрема для надання послуг корпоративним клієнтам, для отримання та використання відкритих даних або даних від платних провайдерів, для надання публічного доступу до даних по курсах валют тощо), але використання API для надання інформації роздрібним клієнтам не набуло поширеності на ринку, і для роздрібних клієнтів фактично (за окремими винятками) з'явиться на ринку платіжних послуг лише як наслідок імплементації PSD2 (регламентується Законом про платіжні послуги та Концепцією відкритого банкінгу НБУ).

Розглянемо один з небагатьох на українському ринку прикладів публічного API для роздрібних клієнтів від роздрібного проекту АТ «Універсал Банк» monobank [3]. За допомогою API маючи персональний токен можливо отримати такі дані:

- ПІБ клієнта;
- Перелік рахунків та банок клієнта, та їх ідентифікатори;
- Виписку (за заданим ідентифікатором рахунка або банки та за обраний період), яка містить дату та час операції, МСС код, суму

транзакції (у валюті рахунка та у валюті транзакції), опис транзакції, код валюти, розмір комісії та розмір кешбеку (за наявності), баланс рахунку, коментар користувача (за наявності), та додаткові поля у випадку формування виписки для клієнта-ФОПа.

Об'єднавши ці дані з довідниками МСС кодів та кодів валют можна отримати масив з даними по транзакціях клієнта, який буде значною мірою повторювати стандартну банківську виписку. Також можливим є подальший аналіз та візуалізація даних, один з можливих варіантів такої реалізації (передбачає збереження даних та їх регулярне оновлення з використанням реляційної бази даних та мови програмування Python, подальші аналіз та візуалізацію даних та, за потреби, редагування даних з використанням програмного забезпечення Microsoft Power BI та Microsoft PowerApps) наведено на Рис. 1:

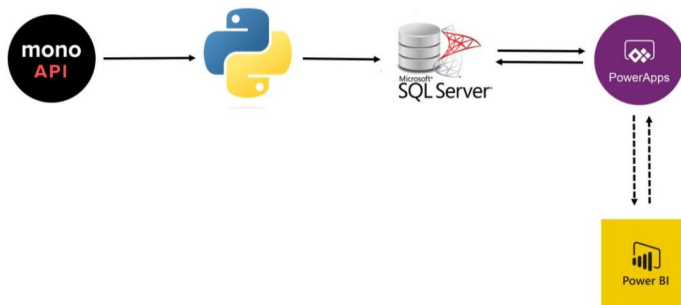

Рис. 1. Верхньорівнева схема процесу збору та аналізу даних на основі публічного банківського API

Джерело: розроблено автором

На Рис. 2 наведено один з можливих варіантів реалізації аналітичної частини: побудований за допомогою Microsoft Power BI звіт з аналітикою по середньому балансу, топ-категоріях надходжень та витрат, та сумі транзакцій за категоріями (в розрізі МСС кодів операцій).

Фактично функціонал, описаний вище, значною мірою нагадує надання платіжної послуги щодо надання відомостей по рахунку. І хоча використання цього функціоналу передбачає відповідний рівень технічних знань і навичок, проте його наявність навіть в такому не надто «клієнтоорієнтованому» вигляді підтверджує затребуваність послуги серед клієнтів.

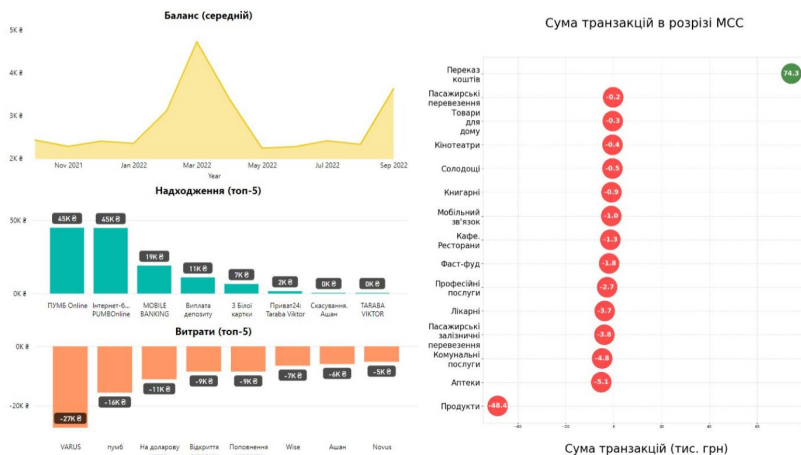

Рис. 2. Варіант аналітичної панелі з агрегованими даними з виписки, отриманої з використанням API

Джерело: побудовано автором на основі даних, отриманих через API monobank

Втім, варто розуміти, що реалізація, стандартизація, та технічна підтримка API в межах відкритого банкінгу для взаємодії між фінансовими установами має набагато ширший функціонал порівняно з продемонстрованим вище прикладом, також наявні й більш жорсткі безпекові вимоги [4]. Водночас впровадженням відкритого банкінгу має полегшити для клієнтів роботу з власними фінансовими даними (наприклад, можливим буде створення мобільних додатків для ведення особистого бюджету з інтеграцією з використанням API з банками, клієнтом яких є користувач), а також сприятиме гармонізації з європейськими законодавчими вимогами.

Література:

1. Концепція відкритого банкінгу. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Open_banking_conception_NBU_2023.pdf?v=12
2. Довгань Ж.М., Галіцейська Ю.М. Open-банкінг як тренд розвитку фінансових технологій. *Інноваційна економіка*. 2021. № 5-6. С. 111–116. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2021.5-6.16>
3. Monobank open API (v2303). URL: <https://api.monobank.ua/docs/index.html#tag/Kliyentski-personalni-dani/paths/~1personal~1client-info/get>

4. Шаренко М. С., Добрунова К. В.. Open Banking в Україні: потенціал розвитку та переваги для споживачів. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 1. С. 552–556. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.01.92>